

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk–Południe w Gdańsku

Wydział XII Cywilny Sekcja do Spraw Egzekucyjnych

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Joanna Krata

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2023 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy o wykonanie zabezpieczenia **Kmp (...)** z wniosku uprawnionego **B. N.**

przeciwko obowiązanemu **M. N.**

na skutek skargi obowiązanego **M. N.** na punkty 1, 2 i 3 i 4 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) B. P. z dnia 8 lutego 2022 r.

postanawia:

1. uchylić punkty 1 i 2 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)B. P. z dnia 8 lutego 2022 r.;
2. uchylić – do ponownego rozpoznania przez Komornika – punkty 3 i 4 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) B. P. z dnia 8 lutego 2022 r.;
3. zasądzić od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) B. P. na rzecz obowiązanego M. N. kwotę 130,00 (sto trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 80,00 (osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

SSR Joanna Krata

UZASADNIENIE

Obowiązany M. N., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika złożył skargę na punkty 1, 2, 3 i 4 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) B. P. z dnia 8 lutego 2022 r.

Skarżący zarzucił Komornikowi min. bezzasadne ustalenie kosztów egzekucyjnych i przyznanie wierzycielowi kosztów zastępstwa prawnego; brak rozstrzygnięcia o stronie zobowiązanej do uiszczenia ustalonych przez Komornika kosztów, a także podniósł zarzut niecelowości i bezpodstawności wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

W ocenie skarżącego należności z tytułu zabezpieczenia były na bieżąco regulowane przez obowiązanego, zatem nigdy nie było podstaw do wszczęcia przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego. Skarżący wskazał, że postępowanie rozwodowe, w toku którego powstał tytuł zabezpieczenia, zostało już prawomocnie zakończone, a M. N. nie jest zobowiązany do uiszczania alimentów.

Zdaniem skarżącego, kosztami postępowania w sprawie Kmp (...)powinien zostać obciążony uprawniony.

Obowiązany wniósł o uchylenie postanowienia Komornika z dnia 8 lutego 2022 r. w zaskarżonej części i o obciążenie Komornika kosztami postępowania skargowego.

Komornik przekazał uzasadnienie dokonania zaskarżonej czynności wraz z aktami Kmp (...), wnosząc o oddalenie skargi w całości jako bezzasadnej.

Sąd ustalił, co następuje:

Postępowanie o wykonanie zabezpieczenia w sprawie Kmp (...) zostało wszczęte na wniosek uprawnionej B. N. z dnia 19.03.2015r. przeciwko obowiązanemu M. N. w oparciu o tytuł zabezpieczenia w postaci postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 marca 2015 r. (sygn. akt II C (...)), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 11 marca 2015 r. (jako natychmiast wykonalne).

Pismem z dnia 7 września 2021 r. obowiązany M. N. wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na prawomocne zakończenie postępowania toczącego się pod sygn. akt II C (...) (k. 140 -141 akt K.). Obowiązany dwukrotnie ponawiał swój wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 8 lutego 2022 r. (k. 154 akt K.) Komornik umorzył postępowanie na podstawie art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c. oraz przyznał zarówno uprawnionemu, jak i obowiązanemu koszty zastępstwa prawnego w wysokości 900,00 zł (punkty 1 i 2). W punkcie 3 postanowienia Komornik ustalił koszty postępowania na kwotę łącznie 5 774,74 zł, zaś w punkcie 4 rozliczył zaliczkę uiszczoną przez wierzyciela w kwocie 60 zł, przeznaczając ją na pokrycie wydatków.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt Kmp (...).

Sąd zważył, co następuje:

Sąd rozpoznając sprawę niniejszą działał także na podstawie art. 759 §2 k.p.c., wychodząc ponad zarzuty sprecyzowane w skardze.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż postępowanie w sprawie Kmp (...) nie było postępowaniem egzekucyjnym, jak wskazywał skarżący, a postępowaniem o wykonanie zabezpieczenia udzielonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 marca 2015r. (sygn. akt II C (...)), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 11 marca

2015r. Postanowienie powyższe wydane zostało w sprawie o rozwód, na skutek zgłoszonego w nim wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 745 § k.p.c. o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, a o kosztach postępowania zabezpieczającego później powstałych rozstrzyga na wniosek strony sąd, który udzielił zabezpieczenia. Na podstawie art. 770 k.p.c. w związku z art. 743 k.p.c. komornik może tylko ustalić koszty wykonania zabezpieczenia, nie jest natomiast władny orzec, kto te koszty ma ponieść, gdyż zgodnie z art. 745 k.p.c. rozstrzygnięcie w tym względzie należy do sądu, który udzielił zabezpieczenia. Powyższe dotyczy każdego zabezpieczenia - konserwacyjnego, jak i nowacyjnego, gdyż w omawianym zakresie kodeks postępowania cywilnego nie wprowadza żadnego rozróżnienia.

Bezzasadny pozostaje zatem zarzut skarżącego odnośnie braku obciążenia żadnej ze stron ustalonymi przez Komornika kosztami wykonania zabezpieczenia. Komornik nie był uprawniony do wydania takiego rozstrzygnięcia.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że Komornik nie był także uprawniony do ustalenia wysokości kosztów zastępstwa prawnego w stron w postępowaniu o wykonanie zabezpieczenia.

Pod pojęciem "koszty wykonania zabezpieczenia" należy rozumieć wyłącznie koszty należne organowi egzekucyjnemu (opłaty i wydatki). Przemawia za tym przede wszystkim, w odróżnieniu od postępowania egzekucyjnego, pomocniczy charakter postępowania zabezpieczającego i również pomocnicza rola komornika, który jedynie realizuje decyzje

zapadłe w postępowaniu zabezpieczającym. Przepis art. 770 k.p.c. przyznaje komornikowi uprawnienie do ustalenia kosztów takiego postępowania, którego prowadzenie do niego należy i w którym sprawuje funkcję głównego organu. W postępowaniu zabezpieczającym przepis ten ma jedynie odpowiednie zastosowanie poprzez art. 743 k.p.c. Ponadto przemawia za tym treść art. 745 § 1 k.p.c. stanowiącego, że o kosztach postępowania zabezpieczającego rozstrzyga sąd, co oznacza wyłączną kompetencję sądu w zakresie ustalenia wysokości kosztów postępowania w kontekście zasady kosztów niezbędnych i celowych oraz w zakresie ustalenia zasad odpowiedzialności za wynik postępowania. Sąd jest związany postanowieniem komornika co do wysokości kosztów ustalonych na zasadzie art. 770 k.p.c., a zatem sprzeczne z treścią art. 745 § 1 k.p.c. byłoby przyjęcie, że w postępowaniu zabezpieczającym komornik może ustalić wysokość kosztów innych, niż mu należne, bowiem stanowiłoby to wkroczenie w zakres kompetencji sądu.

Przedstawione wyżej zasady orzekania o kosztach wykonania zabezpieczenia, wynikają z powołanych przepisów prawa, jak również wyjaśniane były wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011r., sygn. akt III CZP 13/11; postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 5 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CZP 12/13).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 767 k.p.c. oraz powołanych przepisów prawa, orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia, uchylając rozstrzygnięcia Komornika dotyczące przyznania kosztów zastępstwa prawnego.

W punkcie 2 postanowienia Sąd uchylił – do ponownego rozpoznania przez Komornika – punkt postanowienia z dnia 8 lutego 2022 r., w którym Komornik ustalił koszty postępowania na kwotę łącznie 5 774,74 zł oraz punkt 4 dotyczący zaliczki.

Po pierwsze - przedmiotowe orzeczenie nie spełnia podstawowych standardów wymaganych dla rozstrzygnięć dotyczących kosztów.

W punkcie 3 sentencji Komornik ustalił łączną wysokość opłat i wydatków, zaś w uzasadnieniu wyodrębnił poszczególne ich składniki. Brak natomiast jakiegokolwiek uzasadnienia decyzji Komornika w zakresie wysokości poszczególnych pozycji kosztów. Również w odpowiedzi na skargę brak jakichkolwiek wyjaśnień w tym zakresie.

Zasadnym wydaje się w tym miejscu przypomnienie, że uzasadnienie postanowienia Komornika w przedmiocie kosztów winno - obok wyjaśnienia podstaw prawnych - zawierać przekonujące i w pełni czytelne dla stron wyjaśnienia podstaw faktycznych (w tym wyliczenia czysto rachunkowe) w odniesieniu do poszczególnych kwot. W uzasadnieniu należy przedstawić szczegółowy sposób wyliczeń poszczególnych pozycji kosztów, także z podaniem kwot stanowiących podstawę dla obliczeń procentowych (w przypadku opłat), a także wyjaśnić w jaki sposób Komornik ustalił wysokość tychże kwot (jakie pozycje i w jakiej wysokości na nie się składają). W przypadku wydatków należy podać poszczególne kwoty składające się na całość należności związanych z każdą z pozycji kosztów i wskazać z czym konkretnie poszczególne wydatki były związane (np. w odniesieniu do kosztów korespondencji: liczbę przesyłek i koszt jednostkowy).

Szczegółowe uzasadnienie jest niezbędne dla umożliwienia weryfikacji prawidłowości wyliczeń dokonanych przez Komornika, a tym samym dla dokonania pełnej merytorycznej kontroli wysokości kosztów, zarówno stronom, jak i ewentualnie Sądowi.

W przypadku punktu 4 dotyczącego zaliczki – brak uzasadniania uniemożliwił (wobec treści karty rozliczeniowej) stwierdzenie czy i kiedy zaliczka taka została uiszczona przez wierzyciela.

Po drugie - zwrócić należy uwagę Komornikowi, iż z treści przepisu art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wynika, że określone w nim zasady pobierania opłaty stosunkowej i określenia jej wysokości odnoszą się wyłącznie do świadczenia wyegzekwowanego, co oznacza świadczenie uzyskane w wyniku realnych działań komornika, będących rezultatem efektywnej egzekucji. Z dołączonej do akt karty rozliczeniowej wynika tymczasem,

że w zdecydowanej większości opłata naliczona została w stawce 15% na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.s.e., przy czym w pozycji „Treść operacji” wskazano „wpłatę dłużnika”.

Nie budzi wątpliwości, że powołany wyżej przepis nie dotyczy świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio na rzecz wierzyciela, z pominięciem Komornika, choćby doszło do tego w trakcie trwania postępowania egzekucyjnego. Należy bowiem przyjąć, że jeżeli dłużnik spełni egzekwowane świadczenie bezpośrednio do rąk wierzyciela, świadczenie to nie może być traktowane jako świadczenie wyegzekwowane przez komornika. W związku z tym od świadczenia tego nie można pobierać opłaty egzekucyjnej przewidzianej w art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W opisanym wypadku będzie mieć zastosowanie przepis art. 49 ust. 2 ww. ustawy, jeżeli wierzyciel złoży wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. W świetle postanowień tego ostatniego przepisu świadczenie spełnione przez dłużnika bezpośrednio do rąk wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego będzie świadczeniem pozostałym do wyegzekwowania (por. Marciniak A., Art. 49. W: Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji. Komentarz, wyd. VI. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2014).

Powyższy pogląd prezentowany jest konsekwentnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29.10.2010 r. w sprawie III CZP 82/09, uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie P 13/11), zgodny jest nadto z motywami przytoczonymi w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 24 maja 2007 r. nowelizującej art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. (Sejm V kadencji, druk nr (...)). Potrzebę zmiany unormowań zawartych w tym artykule argumentowano zamiarem powiązania wysokości opłaty pobieranej przez komornika z rzeczywistym nakładem jego pracy w danym postępowaniu egzekucyjnym, koniecznością wprowadzenia instrumentów sprzyjających poprawie efektywności i skuteczności egzekucji, w tym mechanizmów zachęty dla dłużnika do szybszego i dobrowolnego spełnienia egzekwowanego obowiązku, premiowanych obniżeniem opłaty w razie dobrowolnego zaspokojenia wierzyciela w toku egzekucji.

Podsumowując, dłużnik spełniając w toku egzekucji świadczenie bezpośrednio do rąk wierzyciela zyskuje korzyść w postaci obniżenia opłaty egzekucyjnej do 5% w oparciu o treść art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Istotne zmniejszenie wysokości opłaty w omawianej sytuacji uwzględnia zmniejszony nakład pracy Komornika.

Stawka 5% winna mieć także zastosowanie w odniesieniu do świadczenia wpłacanego przez dłużnika czy to na rachunek bankowy Komornika, czy też do kasy w kancelarii komorniczej. Sytuacja faktyczna i prawna dłużnika, który po wszczęciu egzekucji spełnił świadczenie przez wpłatę dokonaną do rąk komornika, oraz dłużnika, który w takiej sytuacji świadczył bezpośrednio wierzycielowi, wykazuje liczne podobieństwa. Podmioty te są uczestnikami postępowania egzekucyjnego, zobowiązanymi do spełnienia świadczenia określonego w tytule wykonawczym. Do spełnienia przez nich świadczenia dochodzi nie bezpośrednio na skutek skierowania egzekucji do określonych składników ich majątku, lecz w wyniku jego uiszczenia po wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Cechą wspólną uzasadniającą równe traktowanie tych podmiotów w świetle przepisów o opłatach egzekucyjnych jest podjęcie działania zgodnego z treścią tytułu wykonawczego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie P 63/14). Jak wskazano wyżej – na gruncie przepisów ustawy o komornikach sądowych i egzekucji - dłużnik spełniający świadczenie po wszczęciu postępowania egzekucyjnego bezpośrednio do rąk wierzyciela premiowany jest obciążeniem niższą opłatą, naliczaną według wskaźnika 5%. Niedopuszczalne byłoby traktowanie gorzej dłużnika, który analogicznej wpłaty dokonuje na rachunek bankowy czy w kasie Komornika. Sprzeciwiałoby się to bowiem zasadnie równości, tj. podobnego traktowania uczestników obrotu prawnego w podobnych sytuacjach faktycznych i prawnych. Jednocześnie nie sposób odmówić Komornikowi w omawianej sytuacji prawa do naliczenia opłaty egzekucyjnej. Zgodnie bowiem z przepisem art. 43 u.k.s.e., za prowadzenie egzekucji i inne czynności wymienione w ustawie komornik pobiera opłaty egzekucyjne. Powstałą lukę należało – na gruncie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji - wypełnić poprzez analogiczne zastosowanie stawki 5%, określonej w przepisie art. 49 ust. 2 u.k.s.e.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 767 k.p.c. i powołanych przepisów prawa, orzekł jak w punkcie 2 postanowienia.

Wniosek obowiązanego o zasądzenie od Komornika kosztów postępowania skargowego podlegał uwzględnieniu, na podstawie przepisu art. 767 §6 k.p.c. w zw. z art. 298 §1 ustawy o komornikach sądowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 771) w zw. z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Wniosek obowiązanego o uchylenie zaskarżonej części postanowienia został uwzględniony w całości.

Sąd uznał za zasadne obciążenie Komornika kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skargi, albowiem zachodzi przypadek oczywistego naruszenia prawa przez Komornika, co w szczegółowy sposób opisane zostało w treści niniejszego uzasadnienia. Postanowienie Komornika w przedmiocie kosztów postępowania nie spełniało podstawowych standardów; Komornik orzekając w punktach 1 i 2 wkroczył w sposób niedopuszczalny w kompetencje Sądu; prawidłowe stosowanie przepisów art. 745 § k.p.c. w zw. z art. 743 k.p.c. oraz art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji nie powinno budzić wątpliwości w świetle bogatego i utrwalonego orzecznictwa.

Na koszty sądowe poniesione przez obowiązanego w sprawie niniejszej złożyła się opłata stała od skargi w kwocie 50 zł. Wysokość kosztów wynagrodzenia jego pełnomocnika, będącego adwokatem, Sąd ustalił w stawce minimalnej 80 zł zgodnie z treścią przepisu § 8 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

W konsekwencji Sąd orzekł jak w punkcie 3 sentencji postanowienia.

SSR Joanna Krata

ZARZĄDZENIE

1. odnotować i zakreślić w rep. Co;
2. odpis sentencji postanowienia doręczyć:
 - pełnomocnikowi obowiązanego (Portal),
 - pełnomocnikowi uprawnionej z pouczeniem nr 2 i odpisem skargi (poczta),
 - Komornikowi;
3. po uprawomocnieniu - odpis postanowienia z uzasadnieniem przesłać Prezesowi Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku, wskazując – w trybie art. 166 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych – że wydając przedmiotowe postanowienie Sąd stwierdził oczywiste naruszenie prawa przez Komornika ;
4. akta przedłożyć Asystentowi z wpływem lub za 21 dni z epo.

G., dnia 18 stycznia 2023 r.

SSR Joanna Krata